

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

5. Cur Daud, si bellum aut famem elegisset, in manus hominum incidisset?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

quem respondeam ei, qui me misit, sermonem. Ita, velut circulo circumscriptum, adegit respondere. Sed quia ad se, & ad DEVM per pœnitentiam redierat, responsonem non præcipitavit. Citò, sed non temerè dixit: *Melius est, ut incidam in manus Domini (multa enim misericordia eius sunt) quam in manus hominum.* Quid ita?

Hebr. 10. 31. An non horrendum est incidere in manus Dei viventis? An non
Dan, 13. 23. Sufanna contrarium rectè censuit, quando censuit, melius sibi esse incidere in manus hominum, quàm DEI? Nimirum duplex est pœna, quæ homini, ob peccatum infertur, æterna, vel temporalis. Si peccasset Sufanna, ab accusatione senum, & inde etiam à pœna libera, fuisset; sed pœnam DEI æternam incurrisset; inquam, quia incidere horrendum est, melius fuit illi pœnam DEI æternam evitare, & incidere in calumniam, & lapidationem temporalem. Quòd si autem temporalis, pro peccato, pœna vel à DEO, vel ab homine sustinenda est, sapientissimè facit, qui mauult in manus DEI, quàm hominum devenire. DEVS enim, etiam cùm irascitur, misericordiæ recordatur; *Multa enim misericordia eius sunt*, ait: at homines minùs miserentur, magisque sæuiunt. Et, esto, DEVS æquè magna pœna puniat, ac homo, longè tamen affigit benigniore animo, & multò tolerabilius est pati à DEO, quem iustum esse scimus: homines autem, præcipueque si hostes sint, plectunt cum quadam acerbitate & atrocitate, quæ de se intolerabilior est, quàm pœna ipsa. Adde, quòd David, cùm sciret, DEVM esse immensæ misericordiæ, crediderit multò, quàm homines hostilesque animos exorabiliorem; ob quam causam speravit, aliquid adhuc, de multa ab illo inferenda, remitti posse.

V.

Quando igitur dixit: *Melius est, ut incidam in manus Domini*, hoc est, ut sustineam pœnam à DEO immissam, quàm in manus hominum, & pœnas ab illis illatas, cur Gad intellexit, pestem ab illo, & non famem aut bellum eligi, cùm hæc omnia essent à DEO? Ita sanè, omnia sunt à DEO, sed bellum per manus hominum furit. Fames autem, etsi sæpe veniat à sterilitate, sine hominum vastatione: non rarò tamen etiam hominum malitia procuratur, idque tribus modis. Nam primò malefici ipsi, per grandines, siccitates, tempestates, dæmonum artes, vel segetes in herbis,

herbis, vel messes in campis aut horreis destruunt & occidunt. Nec quisquam satis potest esse cautus, contra has Canidias, si eis Deus frenum laxet. Secundò saepe metunt hostes, quod non seminarunt; aut, quod metere non possunt, vngulis equorum proculcant, vel voracibus flammis dant absumentum. Quo pacto offensus à Philistæis Samson dixit: *Ab hac die non erit culpa in me contra Philisthaos: faciam enim vobis mala.* Perrexitq; & cepit trecentas vulpes, caudasq; earum iunxit ad caudas, & faces ligavit in medio: quas igne succendens, dimisit, ut huc illucq; discurrerent. Qua statim perrexerunt in segetes Philisthinorum. Quibus succensis, & comportata iam fruges, & adhuc stantes in stipula, concremata sunt, in tantum, ut vineas quoq; & oliveta flamma consumeret. Ad eundem modum, Absalom misit ad Ioab, ut mitteret eum ad regem, qui noluit venire ad eum. Cumq; secundo misisset, & ille noluisse venire ad eum, dixit servis suis: *Scitis agrum Ioab juxta agrum meum, habentem messem hordei: ite igitur, & succendite eum igni.* Succenderunt ergo servi Absalom segetem igni. Ita se se & hostes gerunt. Nam Phalaris tyrannus, in eo bello, quo Sicanos Agrigentini oppugnabant, cum eos excindere nulla ratione possent, multo frumento comportato, finem belli fecit. Ad hæc frumentum, quod in castris habebat, eis reliquit, ea conditione, ut eius loco reciperet, quod post meteretur. Gratis animis receperunt Sicani. Phalaris effecit, ut, qui frumento præerant, pecunijs corrupti, tecta adificiorum dissiparent, quo facilius frumentum computresceret. Quod verò metebatur, ipse ex pacto accepit. Itaq; cum omnem à regione fructum dedissent Phalaridi, eum verò, qui in vrbe tenebatur, corruptum inuenirent, necessitate compulsi, ob frumenti inopiam, ei se dederunt. Qua bellica arte etiam Belisarium vsus tradit Procopius. Ille enim cum magnam vim frumenti Raueanæ, quam oppugnabat, in publicis horreis adhuc recondi cognouisset, ex incolis quempiam pecunia corrupit, ut horrea cum frumento clam concremaret. Igitur hostium etiam manu fames paratur. Tertiò homines in ipsa fame multiplicent & augent famem, per avariciam, dum etiam, qui frumento abundant, tamen non succurrunt indigentibus, sed illud recondunt, & in maius pretium referuant. His tribus modis David

Judic. 15. 3.

2. Reg. 14. 9.

Polyæn. li. 5.
& Frontin.
lib. 3. cap. 4.

in manus hominum incidere potuisset, si famem elegerit. Omnibus modis potuisset fames crescere sine modo. Nam venefici, cum per se sint maleficijs auctorati, & tantum contenti, quantum possunt nocere, insuper etiam à cacodamone, sine cessatione, ad nocendum instigantur. Hostes autem existimant, quantum plus hostibus damni creant, tantò sibi maius nomen glòriamque comparari. Denique avari, quia insatiabiles sunt, quò magis vident famem crescere, eò magis crescere & lucra sua arbitrantur. Ita bellum & fames sunt generatio, quæ pro dentibus gladios habet, & commandis molaribus suis, ut comedat inopes de terra, & pauperes ex hominibus. Sanguisuga dua sunt filia, dicentes: Affer, Affer. Has duas filias, verè sanguisugas, magis abominatus est David, quàm ipsam pestem, sine hominum additamento, vel à fidere, vel ab aère descendente, vel, sicut euenit, ab Angelo percutiente, prouenientem. Ob has causas satis videtur, quid petierit è tribus David, scilicet pestem; & non bellum, per quod clarum est, eum in manus hominum venturum fuisse; immò nec famem, in qua ipsas manus hominum non euasisset. Licet aliqui putent, à solo eum bello tantopere abhorruisse, & persecutionem ab hostibus tolerandam excepisse; de alijs autem duabus plagis nullam eum elegerit, sed in manu ac dispositione libera DEI reliquissè, ut ipse vel famem vel pestem decerneret; DEVM autem pro misericordia sua, pestem decreuisse. Sed hoc responsum non satisfecisset Prophetæ Gad, qui absolutum ac determinatum responsum petierat, inquit: *Nunc ergo delibera, & vide, quem respondeam ei, qui me misit, sermonem.* Putant alij, Davidem, per alia verba, quæ in Scriptura non sunt expressa, pestem elegerit. Sed hoc non est necesse, cum Gad videns arcanam Davidis cogitationem, eo ipso intellexerit, pestem à Dauide eligi, quia audiit eum dicere: *Melius esse incidere in manus Domini, quàm in manus hominum.* Siquidem, ut dictum est, etiam per famem, in manus hominù incidisset. Ad pestem autem propagandam, homine nullo opus fuit; Angelus enim Domini, vel aère pestifero, vel alia re venenata corporibus humanis admota solus potuit interimere, quos DEVS, ob eorum peccata, vel alias justas causas, voluit interemptos.

Elegit

Elegit ergo pestem David. 1. Quia ex parte Dei, hoc pacto misericordiam speravit. 2. Quia ex parte hominum timuit accessurum multum crudelitatis. 3. Quia sic etiam se ipsum poenae offerebat; ut qui peccasset, etiam in se ipso puniretur. Si famem, si bellum elegerit, murmurasset utique populus, dixissetque:

Quidquid committunt reges, plectuntur Achivi.

Famem enim non tam reges, quam populi patiuntur. Reges abundant frumento, distenta habent horrea; granaria plena servant, cellariaque in multos annos. Vel si vastentur agri in illorum regnis, tamen illis suppetunt pecuniae, & modi, aliunde alimenta aduehendi, sicut olim Iacob, in fame, frumentum ex Aegypto accersit. At populo & fruges desunt, & pecuniae. Itaque plebe famente, & ad ultimum usque exitium emaciata, reliqui Principes, alijque nummati domini, possunt conuiuia instituire, dapibus satiari, delicijs saginari, vino inebriari; & saepe, in ipsa fame extrema, nesciunt, quid sit fames, quam non sentiunt. Vnde merito populus illud malum tanto impatientius tolerat, quia videt magis reos, minus pati; dum dicit quisque apud se, *Quanti peccatores abundant panibus, ego autem hic fame pereo?* Quid si autem David hostium persecutionem elegerit? itidem locum querendi reliquisset populo: ipse enim cum viris fortissimis vel intra vrbes & loca munitiora se recipere, vel se se saltem proliando defendere potuisset, & non in prima acie stare. Tunc enim, eo post initia latente, soli a fronte pugnantes cecidissent; ipse, amissa victoria, cum reliquis fuga se se seruasset. Elegit igitur pestem, a qua dominante neminem vel locus, vel dignitas, vel sceptrum & corona defendit. Hac regnante, communis omnium fors est,

*Mista senum ac iuuenum desentur funera: nullum
Sana caput Proserpina fugit.*

Horat. lib. I.
Carm. 4.

4. Elegit hanc plagam David, quia tametsi vnus annus dirae pestis grauior est, quam vnus annus famis, aut hostis; attamen sicut pestis excedit hostes, & hostes excedunt famem magnitudine poenae atque atrocitate, ita, ut poenae inter se se aequarentur, tempora poenae inaequaliter inter se se fuerunt a iustissimo iudice Deo assignata. Itaque tempora famis maiora, quam

VII.

P

tempora